
ДУША І СЕРЦЕ ФІЛОСОФІЇ

Григорій Іванович Волинка – це доктор філософських наук, професор, академік Української академії політичних наук, заслужений діяч науки і техніки України, відмінник освіти України, що обіймав високу посаду проректора з наукової роботи Національного педагогічного університету імені Михайла Драгоманова і завідувача кафедри філософії Інституту філософської освіти і науки. Хоча часто поза усіма тими регаліями, які ми звикли перераховувати, додаючи до особистості, ми не бачимо саму людину. А Григорій Іванович – це передусім глибока непересічна щира Особистість. Талант філософа й педагога, прекрасного глибокодумного науковця й дисциплінованого організатора, вченого з ліричною тонкою душею, який так вміло поєднував у собі Григорій Іванович, дозволив йому стати за кермо великого крейсера наукової сфери НПУ, що централізував поважний академічний і професорський корпус, студентську молоду науку, міжнародне співробітництво вчених й чимало іншого.

Григорій Іванович став засновником і керівником власного масштабного проекту – наукової школи “Історична еволюція світової і вітчизняної філософії в освітньому контексті”. Вчений багато уваги приділив трансформації змісту філософської компоненти вищої освіти. За його навчальними програмами, посібниками і підручниками з філософських дисциплін досі навчаються студенти й аспіранти вищих навчальних закладів країни. Наукові інтереси професора поширюються на питання освітніх засад походження філософського дискурсу, історію філософії, методологію наукового пізнання, гносеологію і логіку, історію освіти.

Концептуальною знахідкою Г. Волинка стала парадоксальна перенадмірність інформаційної змістовності міфу. Міфи первісних народів – бездонні акумулятори досвіду. Оскільки не існувало сторонніх носіїв цієї інформації, вона мала повністю і без втрат передаватись в індивідуальні духовні світи представників кожного нового покоління. Рудименти засобів такої передачі добре працювали в навчальних закладах Платона (Академія), Аристотеля (Лікей), у середньовічних монастирських школах і навіть в університетах пізнього Середньовіччя. Всі вони орієнтувались на вичерпну освіченість, що фактично ставила освічену людину на межу знаного і незнаного, даючи широкі можливості для трансцендування творчості. У Нові часи починається жорстке дозування змісту освіти з його помітними плюсами і багатьма непомітними мінусами. Щоб позбутися принаймні деяких з мінусів Григорій Іванович вважав, що варто посилити увагу вчених освітян до близького і далекого історичного спадку, зокрема, до феномену перенадмірності освіти.

Нова стратегія трансформації змісту філософської освіти студентів і аспірантів, розроблена й впроваджена Григорієм Івановичем, стала новаторством у цій царині, адже виходила із принципів історичності, поліфонії і повноти. Вона надала можливість сучасному студенту вільно й творчо підійти до своїх наукових ідей, контекстуально мислити, практично втілювати напрацювання.

У науковій школі Григорія Івановича вирости більше двох десятків кандидатів, десятків докторів наук. Серед відомих представників школи А. Швецова, В. Корнієнко, Н. Мозгова, Т. Андрущенко, Ф. Кирилюк, Ю. Федів, І. Немчинов, М. Зайцев, Н. Шуст та багато інших.

Цими науковцями було розроблено принципово нові програми нормативних курсів з філософських дисциплін. У 1999 р. опубліковано перший в Україні великий підручник з історії філософії “Вступ до філософії: Історико-філософська пропедевтика” (Г. Волинка, В. Гусев, І. Огородник, Ю. Федів). Вчені школи Ю. Федів і Н. Мозгова написали і у 2000 р. видали великий посібник “Історія української філософії” (наук. редактор Г. Волинка). Проведені науковцями Г. Волинкою, Ю. Федівим та Н. Мозговою дослідження університету як соціокультурного феномену показали, що саме педагогічний вищий навчальний заклад в сучасних умовах втілює класичну складову вищої університетської освіти. Бо саме він є прямим спадкоємцем базового структурного підрозділу перших університетів – факультету *artes liberales*.

Загалом переоцінити величезний внесок Григорія Івановича у розвиток філософської науки, культурології, педагогіки вітчизняного й зарубіжного простору неможливо. Та окрім чистого раціо Григорій Волинка став душею і серцем історії філософії, мудрим наставником для багатьох наступних поколінь і прикладом чесного й вірного вченого для колег.

*Віктор Андрущенко,
ректор Національного педагогічного університету
імені М. П. Драгоманова,
доктор філософських наук, професор*